

Overweging: 27e zondag door het jaar

Thema: Samen één zijn

Lezingen: Genesis 2,18-24 en Marcus 10,1-12

Zondag 6 oktober Joost Koopmans

“Wat God verbonden heeft, zal de mens niet scheiden”. Ik hoorde eens iemand zeggen: “Er zijn weinig Bijbelteksten waar ik zo’n hekel aan heb als aan deze. Ik ben zelf ooit gescheiden en vanwege dit soort teksten die de kerk tot wet heeft gemaakt, ben ik een tijdlang weggebleven uit de kerk”.

Inderdaad: heel het katholieke huwelijksrecht is op deze uitspraak gebaseerd. Maar ... als we naar de gewraakte Bijbelpassage kijken, zou de boodschap die Jezus geeft, wel eens anders kunnen zijn, dan wat wij ervan gemaakt hebben.

In de wet van Mozes was het mogelijk je vrouw een scheidingsbrief te geven. Ze kon dan haar boeltje pakken en weer naar haar familie teruggaan. In theorie was dat voor de vrouw óók mogelijk, maar het was bijna altijd de man die zijn vrouw heen zond.

Jezus komt op voor de zwakkere partij. Mensen, in dit geval vrouwen, zijn geen wegwerp artikelen die je naar believen kunt afdanken. Regelmatig duiken er in de actualiteit voorbeelden op over mensen, met name vrouwen, die wél als wegwerpartikelen worden gebruikt. Denk maar aan vrouwenhandelaars, loverboys en alle schandalen die via MeToo aan het licht komen.

De ene mens is het respect van de ander waard en Jezus constateert dat dit respect ontbreekt in de manier waarop de Farizeeën omgaan met de wet en met relaties. Die hele bepaling van Mozes was er gekomen vanwege de hardheid van mannenharten en blijkens de discussies en de vraagstelling van de Farizeeën was dat nog steeds het geval.

Maar voor Jezus is de eenheid en gelijkwaardigheid tussen man en vrouw niet iets juridisch, met alle haarkloverij van doen. Daarom formuleert hij nog maar eens waar het de Schepper om begonnen is. De liefdesband tussen twee mensen is een kostbaar goed, waar je niet lichtzinnig mee mag omspringen. Man en vrouw zijn als gehuwden beiden geroepen tot zorg en verantwoordelijkheid voor hun gezamenlijk verbond.

Maar helaas is dat ene vers: "Wat God verbonden heeft, zal de mens niet scheiden", door de kerk toch uit zijn verband gerukt en wordt het – op een aantal uitzonderingen na – verstaan als een massief verbod op alle echtscheiding.

Zo worden mensen gedwongen om bij elkaar te blijven, ook al is er van een verbond geen sprake meer: "Waarom laat hij me steeds alleen zitten?" "Kan ik dit van haar nog accepteren?" Wat je vanuit de grond van je hart beloofd hebt ... wat je vast van plan was je leven lang vol te houden ... kan door omstandigheden helaas onmogelijk worden.

Is het niet onmenselijk om iemand dan toch te dwingen om door te gaan? Dat kan Jezus' bedoeling toch niet zijn? Hij die het menselijk falen een plaats geeft en laat zien dat God groter is dan ons hart en daarom mensen ruimte geeft om opnieuw te beginnen.

Voor een goede relatie tussen man en vrouw geldt hetzelfde als voor een goede vriendschap of een partnerschap tussen mensen van hetzelfde geslacht: dat er vertrouwen is en dat je van elkaar op aan kunt.

Betrouwbaar zijn is veel meer dan alleen maar seksuele trouw.

Het is ook: geheimen kunnen bewaren, afspraken nakomen.

Het is: de ander in zijn/haar waarde laten, waarderen om wie hij/zij is: "zo mooi anders".

Het is één zijn, maar ook twee mogen blijven.

Het is de ander hoog houden, zonder jezelf te verloochenen. Soms schuurt dat, botst dat. Maar in een goede vriendschap kán dat en kun je onenigheden uitpraten.

Volgens de Bijbel zijn mensen beeld van God. Hij schiep ons mannelijk én vrouwelijk. Om een hele mens te zijn moeten we elkaar dus aanvullen in gelijkwaardige relaties.

We lijken op God als we de schepping bewaren en trouw zijn in het verbond dat we met elkaar aangaan. Daarbij moeten we elkaar dus helpen, want niemand kan trouw zijn zonder hartelijkheid en waardering.

Jouw man – vrouw – vriend – vriendin – kind – collega medebroeder/zuster kan moeilijk trouw zijn aan jou als jij niet hartelijk en waardierend bent.

Als je je relatie niet onderhoudt, breng je, wat God je gegeven heeft, in gevaar.